etb

Bord Oideachais agus Oiliúna Átha Cliath agus Dhún Laoghaire

Dublin and Dún Laoghaire Education and Training Board

Bord Oideachais agus Oiliúna Átha Cliath agus Dhún Laoghaire

ACHT NA DTEANGACHA OIFIGIÚLA 2003
SCÉIM TEANGA

2017 - 2020

Clár

Caibidil 1: Réamhrá agus Cúlra 3
1.1 Réamhrá 3
1.2 Ullmhú agus Ábhar na Scéime 3
1.3 Dáta Tosaithe na Scéime 3

Caibidil 2: Léargas Ginearálta ar Bhord Oideachais & Oiliúna Átha Cliath agus Dhún Laoghaire 4
2.1 Príomhfheidhmeanna 4
2.2 Príomhsheirbhísí 4
2.3 Custaiméirí agus Cliaint 4

Caibidil 3: Sonraí Seirbhísí ar fáil i mBéarla amháin nó go dátheangach 5

Caibidil 4: Ag Feabhsú Soláthar Seirbhísí i nGaeilge 6

Caibidil 5: Ag Feabhsú Inniúlacht sa Ghaeilge 9
5.1 Earcaíocht 9
5.2 Oiliúint agus Forbairt. 9
5.3 Poist Shainithe Ghaeilge 10

Caibidil 6: Monatóireacht agus Athbhreithniú 11

Caibidil 7: Poibliú na Scéime Comhaontaithe 12

Aguisíní 13

Caibidil 1: Réamhrá agus Cúlra

1.1 Réamhrá

Forálann Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003 d'ullmhú scéim teanga ag comhlachtaí poiblí ag tabhairt mionsonraí faoi na seirbhísí a sholathróidh siad

- trí mheán na Gaeilge;
- trí mheán an Bhéarla; agus
- trí mheán na Gaeilge agus an Bhéarla

agus na bearta a ghlacfar lena chinntiú go ndéanfar aon seirbhís nach bhfuil an comhlacht ag soláthar trí mheán na Gaeilge a sholáthar laistigh de fhráma ama comhaontaithe.

De réir alt 14(3) den Acht, fanann scéimeanna teanga i bhfeidhm ar feadh tréimhse 3 bliana nó go dtí go mbeidh scéim nua daingnithe, cibé acu is déanaí, ag an Aire Ealaíon, Oidhreachta, Gnóthaí Réigiúnacha, Tuaithe agus Gaeltachta.

1.2 Ullmhú agus Ábhar na Scéime

Tá aird mar is cuí tugtha ar na Treoirlínte a d'eisigh an Roinn Ealaíon, Oidhreachta, Gnóthaí Réigiúnacha, Tuaithe agus Gaeltachta agus an scéim seo á hullmhú. Ina theannta sin, tugadh faoi phróiseas cuimsitheach comhairliúcháin leis na páirtithe leasmhara uile.

Tá Bord Oideachais agus Oiliúna Átha Cliath agus Dhún Laoghaire á threorú ag an bprionsabal gur cheart go mbeadh soláthar seirbhísí Gaeilge bunaithe ar

- an leibhéal bunúsach éilimh ar sheirbhísí ar leith i nGaeilge;
- an tábhacht a bhaineann le cur chuige réamhghníomhach i soláthar seirbhísí dá leithéid, agus
- acmhainní, lena n-áirítear acmhainní daonna agus airgeadais, agus cumas an chomhlachta an cumas riachtanach teanga a fhorbairt nó a rochtain.

Comhlánaíonn an scéim seo prionsabail a bhaineann le Seirbhís ar Ardchaighdeán do Chustaiméirí agus ár gCairt Chustaiméirí. Tá sí curtha le chéile leis an aidhm go gcomhlíonfaí gach oibleagáid ábhartha faoi Acht na dTeangacha Oifigiúla atá ar Bhord Oideachais agus Oiliúna Átha Cliath agus Dhún Laoghaire ar bhonn céimnithe, tríd an scéim seo agus trí scéimeanna amach anseo.

Tuigtear agus aithnítear an t-am agus an iarracht a chuireann gach duine a bhfuil baint acu leis an bpróiseas seo isteach ann.

1.3 Dáta Tosaithe na Scéime

Dheimhnigh an tAire Ealaíon, Oidhreachta, Gnóthaí Réigiúnacha, Tuaithe agus Gaeltachta an Scéim seo. Cuirfear tús leis an Scéim le héifeacht ó **10 Aibreán 2017** agus beidh sí i bhfeidhm ar feadh tréimhse trí bliana nó go dtí go ndeimhnítear Scéim nua, pé dáta is déanaí.

Caibidil 2: Léargas Ginearálta ar Bhord Oideachais agus Oiliúna Átha Cliath agus Dhún Laoghaire

2.1 Príomhfheidhmeanna

Is comhlacht reachtúil é Bord Oideachais agus Oiliúna Átha Cliath agus Dhún Laoghaire ('an Bord'), le freagrachtaí forleathana as seachadadh oideachais agus oiliúna i mbunscoileanna, scoileanna dara leibhéal, i gcoláistí breisoideachais agus ionaid oiliúna i gContae Átha Cliath.

2.2 Príomhsheirbhísí

Is iad na seirbhísí a chuirimid ar fáil ná oideachas ag an mbunleibhéal, dara leibhéal, Cláir Ógtheagmháil, cursaí Breisoideachais (IAT), Oideachas d'Aosaigh, Cursaí Oiliúna chomh maith le cláir agus seirbhísí oideachas pobal bhunaithe eile. Tairgaítear gach seirbhís ag leibhéal áitiúil.

Tá de dhualgas ar an mBord freisin (faoi threoir ón Aire Oideachais agus Scileanna) seirbhísí tacaíochta a chur ar fáil do sholáthraithe eile oideachais agus oiliúna laistigh dár limistéar geografach. Tharlódh go soláthrófaí na tacaíochtaí seo i gcomhthéacs tionscadal caipitil agus talún, acmhainní daonna, seirbhísí airgeadais, seirbhísí dlí, Teicneolaíoocht Faisnéise agus Cumarsáide (TFC) agus rialachas corparáideach.

2.3 Custaiméirí agus Cliaint

Is iad na cliaint ar a dhíríonn Bord Oideachais agus Oiliúna Átha Cliath agus Dhún Laoghaire orthu ná:

- Mic léinn agus/nó a thuismitheoirí/caomhnóirí
- Foghlaimeoirí fásta
- Pobail uile Chontae Átha Cliath
- An óige agus oibrithe dheonacha
- Iarrthóirí agus faighteoirí deontais faoi na scéimeanna tacaíocht mhic léinn éagsúla faoi stiúir an Bhord Oideachais & Oiliúna
- Eagraíochtaí Dheonacha agus Spórtúil

Caibidil 3: Sonraí Seirbhísí ar fáil i mBéarla amháin nó go dátheangach

Thíos tá sonraí de na seirbhísí atá ar fáil faoi láthair i mBéarla amháin nó go dátheangach i nGaeilge agus i mBéarla;

Ceann Oifig agus scoileanna labhartha Béarla agus ionaid oideachais

<table>
<tr><th colspan="3">Soláthar Seirbhísí Ar Fáil Faoi Láthair</th></tr>
<tr><th>Seirbhísí (Ginearálta)</th><th>Seirbhísí i mBéarla amháin</th><th>Béarla amháin nó go dátheangach i nGaeilge agus i mBéarla</th></tr>
<tr><td>Scoileanna iar-bhunoideachais
Bunscoileanna</td><td>Scoileanna Dara leibhéal agus ionaid Ógtheagmháil seachas ár gceithre Gaelcholáiste:
➢ Coláiste Chilliain
➢ Coláiste Cois Life
➢ Coláiste de hÍde
➢ Gaelcholáiste Reachrann

Seirbhísí Forbartha Óige agus Spóirt

Seirbhísí Tacaíochta Síceolaíochta

Pobalscoileanna Náisiúnta</td><td></td></tr>
<tr><td>Breisoideachais agus Oiliúint</td><td>Ionaid Oiliúna
Ionaid SDOG
Ionaid Oideachais d'Aosaigh
Seirbhísí Treoir d'Aosaigh
Ionaid Oideachais Pobail</td><td></td></tr>
<tr><td>Ceann Oifig</td><td>Seirbhísí Riaracháin (Airgeadas, Acmhainní Daonna, Seirbhísí Corparáideacha, TFC) is seirbhís trí bhéarla de ghnáth atá ar fáil</td><td>Is féidir seirbhísí a chur ar fáil ar iarratas.</td></tr>
</table>

Scoileanna lán-Ghaeilge agus ionaid oideachais

Seirbhísí (Ginearálta)	Seirbhísí i mBéarla amháin	Go dátheangach, i nGaeilge agus i mBéarla
Gaelcholáistí		➢ Coláiste Chilliain ➢ Coláiste Cois Life ➢ Coláiste de hÍde ➢ Gaelcholáiste Reachrann

Caibidil 4: Ag Feabhsú Soláthar Seirbhísí i nGaeilge

Is riachtanais éigeantacha faoi Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003 iad na forálacha i gcló liath atá le feiceáil sa tábla thíos.

Modh Cumarsáide leis an bPobal		**Gealltanas**	
Fógraí réamhthaifeadta ó Bhéal		Beidh na fógraí réamhthaifeadta seo a leanas i nGaeilge nó dátheangach: (a) Cuirfear fógraí taifeadta ó bhéal ar fáil i nGaeilge nó go dátheangach ar an nguthán nuair atá ár n-oifigí dúnta. (b) Cuirfear fógraí taifeadta ó bhéal a chraoltar ar chóras fógartha poiblí ar fáil i nGaeilge nó go dátheangach. (c) Cuirfear fógraí ó bhéal a chruthaítear agus a chraoltar trí chóras ríomhtheachtaireachta nó trí chóras ríomhfhreagartha gutháin ar fáil i nGaeilge nó go dátheangach. Tabhair faoi deara gur fógairtí 'taifeadta' seachas fógairtí 'beo' a bhaineann le hábhar anseo. Sa chás go bhfuil Ordú Logainmneacha i bhfeidhm, úsáidfear an leagan Gaeilge den Logainm atá sonraithe san Ordú sin i bhfógraí taifeadta ó bhéal a dhéanann nó ar a shon.	Éigeantach
Cumarsáid i Scríbhinn	**Litreacha agus Post leictreonach**	Tabharfar freagra ar an gcumarsáid scríofa uile sa teanga oifigiúil ina bhfuarthas í.	Éigeantach
	Stáiseanóireacht	Ceannteidil ar stáiseanóireacht áirithe ar a n-áirítear nóta-pháipéar, duillíní dea-mhéine, leatháin chlúdaigh facs, clúdaigh comhad agus fillteáin eile, lipéid agus clúdaigh litreach a chur ar fáil i nGaeilge nó go dátheangach.	Éigeantach
Comharthaí	**Comharthaí**	Ní mór an chomharthaíocht uilig a chuireann Bord Oideachais agus Oiliúna Átha Cliath agus Dhún Laoghaire in airde nó a chuirtear in airde thar a cheann a bheith i nGaeilge nó	Éigeantach

		dátheangach, faoi réir na rialachán (I.R. Uimh 391/2008).	
Foilseacháin	**Foilseacháin**	Foilseofar cáipéisí ina leagtar amach tograí polasaí poiblí, cuntais iniúchta nó ráitis airgeadais, tuarascálacha bliantúla agus ráitis straitéise i nGaeilge agus i mBéarla ag an am céanna.	Éigeantach
	Ciorcláin / Cora Poist	I gcás ina ndéanfaidh comhlacht poiblí cumarsáid i scríbhinn nó leis an bpost leictreonach leis an bpobal i gcoitinne nó le haicme den phobal i gcoitinne chun faisnéis a thabhairt don phobal nó don aicme, cinnteoidh an comhlacht gur i nGaeilge, nó i mBéarla agus i nGaeilge, a bheidh an chumarsáid	Éigeantach
An Ghaeltacht	**Logainmneacha Gaeltachta**	Bainfear úsáid as Logainmneacha Oifigiúla na gCeantar Gaeltachta i ngnó oifigiúla de réir na reachtaíochta.	Éigeantach

Seo a leanas liosta gníomhartha molta ag BOOÁCDL faoi gach seirbhís.

Modh Cumarsáide leis an bPobal		**Gealltanas**	**Amlíne Laistigh de Bl.1/Bl.2/Bl.3**
Cumarsáid ó Bhéal/Scríbhinn	**Fáiltiú/ Lasc-chlár**	Beannófar roimh chustaiméirí a dhéanann teagmháil ar theileafón le BOOÁCDL i dtosach báire i nGaeilge agus ansin I mBéarla ar an gcóras réamhthaifeadta. Beidh seirbhís trí mheán na Gaeilge ar fáil dár sheirbhís cheann oifig corparáideach ar iarratas ón gCeann Oifig.	Faoi dheireadh chéad bhliain na scéime.
	Seirbhís Duine le Duine/Chuntair	Cuirfear liosta chun dáta ar fáil de bhaill foirne atá in ann seirbhís a chur ar fáil i nGaeilge.	Laistigh de chéad bhliain na scéime.
	Cumarsáid ghutháin leis an bpobal	Cuirfidh baill foirne dátheangacha custaiméirí ar an eolas go bhfuil siad sásta gnó a dhéanamh trí Ghaeilge má theastaíonn.	Go leanúnach.
	Foirmeacha Iarratais	Beidh leagan dátheangach nó Gaeilge ar fáil de na foirmeacha seo a leanas;	Go leanúnach.

		Foirmeacha Iarratais Scéim Deontais Mic léinn. Foirmeacha Iarratais Poist Mhúinteoireachta. Foirmeacha Iarratais Poist Eile. Foirmeacha Rollú Daltaí do Ghaelcholáistí.	
Na Meáin	**Preaseisiúintí**	Eiseofar gach preasráiteas go dátheangach chuig na meáin agus é mar aidhm go n-eiseofar an t-ábhar seo go comhuaineach.	Go leanúnach.
Teicneolaíocht Faisnéise	**Ríomhphoist**	Foilseoimid seoladh ríomhphoist ar leith i gcomhair ceisteanna i nGaeilge ar shuíomh/suímh gréasáin an chomhlachta phoiblí. Beidh gnáth-theachtaireachtaí ríomhphoist - séanadh mar shampla - dátheangach.	Faoi dheireadh chéad bhlain na scéime.
	Suíomhanna Gréasáin	Beidh an t-ábhar seasta ar shuíomh gréasáin an chomhlachta www.ddletb.ie ar fáil go dátheangach. Beidh nascleanúint ó leathanach ar an leagan Béarla den suíomh gréasáin chuig an leathanach ábhartha ar an leagan Gaeilge. Forbrófar leathanach Gaeilge ar an inlíon agus cuimseoidh sé treoir bhunúsach maidir le soláthar seirbhísí Gaeilge agus infhaighteacht acmhainní teanga Gaeilge.	Faoi dheireadh chéad bhlain na scéime.
	Eile	Beidh ráiteas fáiltithe an Phríomhfheidhmeannaigh ar shuíomh idirlíon an Bhoird www.ddletb.ie ar fáil go dátheangach agus dearbhófar tiomantas an Bhoird do chur i bhfeidhm ghealltanais scéim teanga an Bhoird san fháiltiú sin. Dá gcinnfeadh an Bord líne lipéid eagraíochta amach anseo, gealltar go mbeidh an fhoclaíocht dátheangach.	Ó thús na scéime.

Caibidil 5: Ag Feabhsú Inniúlacht sa Ghaeilge

5.1 Earcaíocht

Is é earcú foirne le scileanna cumasacha Gaeilge i ngach réimse d'obair Bhord Oideachais agus Oiliúna Átha Cliath agus Dhún Laoghaire an príomhbhealach a bheidh ann chun barr feabhais a chur ar infhaighteacht seirbhísí i nGaeilge. Beidh aird ag ár bpolasaí earcaíochta, atá faoi réir an chreata de nósanna imeachta comhaontaithe náisiúnta d'earcaíocht, ar an ngá chun inniúlacht Gaeilge a fheabhsú ar bhonn céimnithe.

Cuirfear pacáiste ionduchtúcháin ina mbeidh cóip dár scéim chomhaontaithe, ar fáil do gach ball foirne chun a chinntiú go mbeidh siad ar an eolas faoinár ngealltanais faoin reachtaíocht.

5.2 Oiliúint agus Forbairt

Tá Bord Oideachais agus Oiliúna Átha Cliath agus Dhún Laoghaire tiomanta deiseanna a chur ar fáil don fhoireann chun freastal ar chúrsaí oiliúna Gaeilge atá creidiúnaithe go cuí, de réir ár n-acmhainní. Cuirfear an fhoireann iomlán ar an eolas faoi áiseanna/dheiseanna chun a n-inniúlacht sa Ghaeilge a fheabhsú.

<table>
<tr><th colspan="2"></th><th>Gealltanas</th><th>Amlíne Laistigh de Bl.1/Bl.2/Bl.3</th></tr>
<tr><td rowspan="2">Feabhsú ar chumas Gaeilge</td><td>Earcaíocht</td><td>Cuirfear pacáiste ionduchtúcháin ar fáil do bhaill nua foirne ina mbeidh cóip dár scéim chomhaontaithe.</td><td>Faoi dheireadh chéad bhliain na scéime</td></tr>
<tr><td>Oiliúint</td><td>Cuirfear deiseanna ar fáil le h-inniúlacht na foirne sa Ghaeilge a fhorbairt.

Déanfar socruithe cuí chun oiliúint sa Ghaeilge agus teastasú tástála inniúlachta sa Ghaeilge a chur ar fáil don fhoireann chun:
- tacú leis an bhfoireann a n-inniúlacht sa Ghaeilge a choimeád agus a fhorbairt,
- feabhas a chur ar chumas na foirne a n-oibleagáidí Gaeilge a chomhlíonadh agus a gcuid dualgas á gcur i gcrích agus
- córas tástála inniúlachta creidiúnaithe a chur ar fáil don fhoireann.
Cuirfear an fhoireann ar an eolas faoi acmhainní teanga ar nós: www.focloir.ie, www.tearma.ie, www.teanglann.ie agus www.abair.ie chomh maith le WinGléacht, an leagan leictreonach d'fhoclóir Gaeilge-Béarla Uí Dhónaill.</td><td>Go leanúnach</td></tr>
</table>

	Eile	Cuirfidh BOOÁCDL maoiniú tiomnaithe ar fáil do chúrsaí aitheanta ag leibhéil teastais agus dioplóma a chuideodh le forbairt, caighdeán, raon agus minicíocht na seirbhísí Gaeilge a thairgimid don phobal. Cuirfear póstaeir chearta teanga (ar fáil ó Oifig an Choimisinéara Teanga) ar crochadh in áit shuntasach i ngach oifig riaracháin/gach/agus gach ionad aitheanta oideachais Bhord Oideachais agus Oiliúna Átha Cliath agus Dhún Laoghaire.	Go leanúnach

5.3 Poist Shainithe Ghaeilge

Tá na poist liostáilte thíos sainithe mar phoist a mbaineann riachtanas inniúlachta Gaeilge leo. Tá sé i gceist go mbeidh caighdeáin shonraithe chreidiúnaithe sa Ghaeilge bainte amach ag sealbhóirí na bpost seo i gcomhréir le cúraim an phoist.

Teideal an Phoist	Láthair	Comharthú den chaighdeán Gaeilge a theastaíonn (roghnaigh ceann: bunleibhéal, meánleibhéal nó ardleibhéal)
Príomhoidí, Leas-Phríomhoidí, gach post múinteoirearachta	Gaelcholáistí	Ardleibhéal inmhianaithe
Rúnaithe, freastalaithe agus poist eile riaracháin	Gaelcholáistí	Meán leibhéal inmhianaithe
Oifigeach Chléireachais	Ceann Oifig – Roinn Seirbhísí Corparáideacha	Ardleibhéal inmhianaithe

Caibidil 6: Monatóireacht agus Athbhreithniú

Déanfaidh an Príomhfheidhmeannach agus Foireann Shinsearach Bainistíochta BOOÁCDL monatóireacht agus athbhreithniú ar an scéim ar bhonn rialta. Is é/í Caoimhín Ó Tuathail, Roinn Seirbhísí Corparáideacha an teagmhálaí don scéim.

Beidh córas foirmiúil ar fáil chun monatóireacht a dhéanamh ar iarratais ar sheirbhísí i nGaeilge agus beidh cuntas air sin inár dTuarascáil Bhliantúil.

Caibidil 7: Poibliú na Scéime Comhaontaithe

Déanfar poibliú inmheánach agus seachtrach ar an scéim seo trí phreasráiteas i dtosach báire. Cuirfimid leagan dátheangach den scéim ar fáil ar ár suíomh gréasáin agus cuirfear ar fáil í do gach ball foirne agus do na gníomhaireachtaí cuí. Féadfar modhanna eile chun an scéim a phoibliú a úsáid freisin.

Ina theannta sin, tapóimid gach deis inár n-idirghníomhú laethúil le custaiméirí chun na seirbhísí a chuirimid ar fáil i nGaeilge a chur chun cinn agus a phoibliú ar na bealaí seo a leanas:

- custaiméirí a chur ar an eolas go díreach, ar bhealach réamhghníomhach, maidir leis an rogha atá acu gnó a dhéanamh linn i nGaeilge, mar shampla, trí fhógraí a chur ar taispeáint ag an bhfáiltiú a luann na seirbhísí Gaeilge atá ar fáil;

- na seirbhísí sin a liostú in áit ina mbeidh siad le feiceáil go soiléir ar ár suíomh gréasáin;

- cuirfimid in iúl ar threoirlínte, bileoga eolais agus foirmeacha iarratais ar leith go bhfuil na cáipéisí seo ar fáil i nGaeilge freisin, mura bhfuil siad ar fáil go dátheangach;

- tabharfaimid suntasacht chomhionann d'ábhair Ghaeilge agus Bhéarla.

Cuirfear cóip den scéim chomhaontaithe ar aghaidh chuig Oifig an Choimisinéara Teanga.

Is é an leagan Gaeilge an leagan oifigiúil den scéim seo.

Aguisíní

Ag éirí as glao poiblí ar aighneachtaí ó Bhoird Oideachais agus Oiliúna Éireann (ETBI), is mian le Bord Oideachais agus Oiliúna Átha Cliath agus Dhún Laoghaire a aithint go bhfuarthas aighneachtaí ó na heagraíochtaí/daoine aonair seo a leanas:

- An Chomhairle um Oideachas Gaeltachta agus Gaelscolaíochta (COGG);
- Foras na Gaeilge;
- Údarás na Gaeltachta;
- Comhdháil Náisiúnta na Gaeilge;
- Gaelscoileanna Teo.;
- Peadar Mac Fhlannchadha, Craobh Mhaigh Cuilinn de Chonradh na Gaeilge, Maigh Cuilinn.

  Co. na Gaillimhe;
- Éamon Ó Tuathail, Dún Laoghaire, Co. Bhaile Átha Cliath; agus
- Mícheál Ó Leidhin, Co. Chiarraí.